

Obsah

Úvodem.....	6
-------------	---

Celkové shrnutí.....	9
----------------------	---

Část 1 Přiblížení situace

1 Mění se kontext evropské politiky životního prostředí 19

1.1 Evropská politika životního prostředí se zaměřuje na spokojený život v mezích naší planety	19
1.2 Za posledních 40 let zaznamenaly politiky životního prostředí v Evropě značný úspěch	21
1.3 Posun v chápání systematickosti mnoha problémů v oblasti životního prostředí	23
1.4 Ambice politiky životního prostředí se zaměřují na krátkodobý, střednědobý i dlouhodobý horizont.....	25
1.5 Zpráva SOER 2015 nabízí hodnocení stavu a výhled pro životní prostředí v Evropě	29

2 Evropské životní prostředí z širší perspektivy..... 33

2.1 Systémová povaha mnoha dnešních problémů životního prostředí.....	33
2.2 Globální megatrendy ovlivňují budoucí vývoj životního prostředí v Evropě	35
2.3 Vliv evropských modelů výroby a spotřeby na evropské a globální životní prostředí.....	40
2.4 Vliv lidské činnosti na křehkou dynamiku ekosystémů v různých měřítcích.....	44
2.5 Nadměrné využívání přírodních zdrojů ohrožuje bezpečný prostor lidstva	46

Část 2 Hodnocení evropských trendů

3	Ochrana, zachovávání a posilování přírodního kapitálu	51
3.1	Přírodní kapitál je základem hospodářství, společnosti i kvality lidského života	51
3.2	Cíl evropské politiky chránit, uchovávat a posilovat přírodní kapitál	53
3.3	Snižování odolnosti v důsledku poklesu biologické rozmanitosti a zhoršování stavu ekosystémů.....	56
3.4	Změna ve využívání půdy a intenzifikace jako hrozby pro ekosystémové služby půdy a stimul ztráty biologické rozmanitosti.....	59
3.5	Dlouhá cesta ke splnění cílů evropské vodní politiky a k zdravým vodním ekosystémům	62
3.6	Nadměrný obsah živin ve vodních útvech navzdory zlepšující se jakosti vody.....	66
3.7	Zatížení ekosystémů eutrofizací, acidifikací a znečištěním přízemním ozonem stále trvá – navzdory nižším emisím do ovzduší	69
3.8	Klesající biologická rozmanitost mořských a pobřežních oblastí stále více ohrožující ekosystémové služby.....	72
3.9	Dopady změny klimatu na ekosystémy a společnost vyžadují adaptační opatření	75
3.10	Integrovaná správa přírodního kapitálu jako možná cesta ke zvýšení odolnosti životního prostředí, ekonomiky a společnosti.....	78
4	Efektivní využívání zdrojů a nízkouhlíková ekonomika.....	83
4.1	Efektivnější využívání zdrojů je pro další socioekonomický pokrok zásadní	83
4.2	Efektivita využívání zdrojů a snižování emisí skleníkových plynů strategickými prioritami politik	85
4.3	Evropská spotřeba je stále velmi náročná na zdroje navzdory jejich efektivnějšímu využívání	87
4.4	I přes zlepšení v nakládání s odpady má Evropa stále daleko k oběhovému hospodářství	89

4.5	Přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku a nutná výraznější snížení emisí skleníkových plynů	93
4.6	Snížení emisí znečišťujících látek a zvýšení energetické bezpečnosti omezením závislosti na fosilních palivech	96
4.7	Rostoucí poptávka po dopravě ovlivňuje životní prostředí a lidské zdraví	99
4.8	Emise průmyslových znečišťujících látek se snížily, přesto však způsobují každý rok značné škody	103
4.9	Zmírnění nedostatku vody vyžaduje lepší efektivitu a řízení poptávky po vodě	106
4.10	Územní plánování a jeho velký vliv na výnosy z územních zdrojů pro Evropany	109
4.11	Potřeba integrovaného pohledu na systémy výroby a spotřeby	112

5

Ochrana před zdravotními riziky z nezdravého životního prostředí..... 115

5.1	Kritická závislost kvality lidského života na zdravém životním prostředí	115
5.2	Širší pohled evropské politiky na životní prostředí, lidské zdraví a kvalitu lidského života	116
5.3	Změny v životním prostředí, demografii i životnímu stylu přispívají k hlavním zdravotním problémům.....	119
5.4	Znečištění a nedostatek vody jako příčiny zdravotních problémů navzdory její obecně lepší dostupnosti	121
5.5	Expozice obyvatel nebezpečným znečišťujícím látkám navzdory zlepšení kvality vnějšího ovzduší.....	124
5.6	Hluková zátěž jako vážná zdravotní hrozba pro zdraví v městských oblastech.....	128
5.7	Městské systémy poměrně efektivně využívají zdroje, ale současně vytvářejí více vzorců expozice	131
5.8	Zdravotní dopady změny klimatu a nutná adaptace na různých úrovních	134
5.9	Řízení rizik je nutné přizpůsobit novým zdravotním a environmentálním problémům	136

Část 3 Scénáře budoucího vývoje

6 Porozumění systémovým výzvám, jimž Evropa čelí 141

- 6.1 Pokrok při dosahování cílů pro rok 2020 je různorodý, přičemž vize a cíle pro rok 2050 budou vyžadovat nové úsilí ... 141
- 6.2 Pro splnění dlouhodobých vizí a cílů je nutné zvážit stávající znalosti a politické rámce 145
- 6.3 Zabezpečení základních zdrojů pro lidstvo vyžaduje integrované a soudržné přístupy k řízení..... 148
- 6.4 Hlavní problémy politik plynou z globalizovaných systémů výroby a spotřeby 150
- 6.5 Obecný politický rámec EU poskytuje dobrý základ pro integrovanou reakci, slova však musí být spojena s činy.... 152

7 Reakce na systémové problémy: od vize k činům 155

- 7.1 Spokojený život v mezích naší planety vyžaduje přechod na zelenou ekonomiku 155
- 7.2 Přehodnocení dostupných politických přístupů může Evropě pomoci dosáhnout její vize pro rok 2050..... 156
- 7.3 Inovace v oblasti správy mohou pomoci těžit z provázanosti politických přístupů 159
- 7.4 Pro dosažení dlouhodobých cílů je nutné investovat už dnes..... 161
- 7.5 Rozšiřování znalostní základny je nezbytnou podmínkou pro dosažení dlouhodobých cílů 164
- 7.6 Od vizí a ambicí k věrohodným a proveditelným způsobům přechodu 166

Část 4 Odkazy a bibliografie

Názvy zemí a uskupení zemí 171

Seznam obrázků, map a tabulek..... 173

Autoři a poděkování 176

Odkazy 178